

9. Грибальський Я.В., Доступність до об'єктів житлового та громадського призначення для людей з особливими потребами / Рибальський Я.В., Мудрий Я.В., //Львів – 2010.– 123с.

АНОТАЦІЇ

АНАЛІЗ РІВНЯ ДОСТУПНОСТІ БУДІВЕЛЬ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ У М.ЛЬВОВІ ДЛЯ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ ОРА (на основі аналізу літератури)

Денис Дмитрів, Ольга Бас

Львівський державний університет фізичної культури

Проведено теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, щодо доступності будівель державних органів влади та об'єктів громадського призначення м.Львова для осіб з інвалідністю. Розкрито зміст таких понять, як інвалідність, та універсальний дизайн. Коротко описано ДБН України та основні законодавчі акти, з метою реалізації принципів безбар'єрності в соціальній інфраструктурі України. Визначено найпоширеніші перешкоди для осіб з інвалідністю у навколишньому середовищі. Наведено перелік помилок в будівництві і проектуванні об'єктів громадського користування, які зустрічаються найчастіше у м. Львові.

Ключові слова: інвалідність, доступність, універсальний дизайн.

АНАЛИЗ УРОВНЯ ДОСТУПНОСТИ ЗДАНИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОРГАНОВ ВЛАСТИ В ЛЬВОВЕ ДЛЯ ЛИЦ С НАРУШЕНИЯМИ ОДА (на основе анализа литературы)

Денис Дмитров, Ольга Бас

Львовский государственный университет физической культуры

Проведен теоретический анализ и обобщение данных научно-методической литературы, по доступности зданий государственных органов власти и объектов общественного назначения г.Львова для лиц с инвалидностью. Раскрыто содержание таких понятий, как инвалидность, и универсальный дизайн. Краткие инструкции ГСН Украины и основные законодательные акты, с целью реализации принципов безбарьерности в социальной инфраструктуре Украины. Определены самые распространенные препятствия для лиц с инвалидностью в окружающей среде. Приведен перечень ошибок в строительстве и проектировании объектов общественного пользования, которые встречаются чаще всего в г. Львове.

Ключевые слова: инвалидность, доступность, универсальный дизайн.

ANALYSIS OF AVAILABILITY OF BUILDINGS PUBLIC AUTHORITIES IN LVIV FOR PERSONS IN VIOLATION OPA (based on analysis of the literature)

Denis Dmitrov, Olga Bass

Lviv State University of Physical Culture

There was made a theoretical analysis and generalization of data, scientific-methodical literature, concerning the accessibility of buildings of State bodies of power and objects of public use in Lviv for persons with disabilities. Revealed the content of such concepts as disability and universal design. Briefly describes the SBC and the basic legislative acts, with the aim of implementing the principles of accessibility requirements in the social infrastructure of Ukraine.

It was defined the most common obstacles for persons with disabilities in the environment. There is a list of errors in the construction and design of objects of public use that occur most often in Lviv.

Key words: disability, accessibility, universal design.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ В РІЗНИХ КРАЇНАХ

Людмила Долженко, Михайло Перегінець

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми. Упродовж останніх років в Україні склалася негативна ситуація зі станом здоров'я дітей усіх вікових груп. У наукових виданнях спостерігається потік інформації про погіршення стану здоров'я школярів. Ряд відомих учених, таких як Г. Апанасенко, В. Бальсевич, В. Горащук, А. Ільченко, Б. Шиян наводять дані про те, що 70–80 % учнів загальноосвітніх шкіл мають низький рівень розвитку рухових здібностей та певні відхилення в стані здоров'я [2]. Згідно з літературними даними, найбільш поширеними відхиленнями в стані здоров'я серед

дітей були хвороби органів травлення, носоглотки, зору, порушення опорно-рухового апарату, нервової та ендокринної систем [7].

Несприятливі умови довколишнього середовища, низька ефективність уроків фізичної культури, відсутність адекватної організації позакласної роботи, а особливо у старшокласників є причинами зміни структури особистісної мотивації, зниження інтересу до занять фізичною культурою і спортом та, як наслідок, зниження рухової активності і рівня здоров'я. Великий об'єм навчального навантаження учнів старших класів створює поступове накопичення втоми, що негативно впливає на стан їхнього здоров'я (І.В. Городинська, 2004; Г.В. Безверхня, 2006; І.О. Когут; N.L. Rapp, 2009; K. Redmond, 2010; D. M. Anderson, 2012; G. Bert, L. Summers, 2012) [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми вдосконалення системи фізичного виховання школярів набувають все більшої актуальності за нових реалій (Є.В. Столітенко, 2010; В.М. Єрмолова, 2011; Є.А. Захаріна, 2012; О.М. Ярмач, 2012). На їх вирішенні наголошують державні національні програми «Державна програма розвитку фізичної культури і спорту», Міжгалузева комплексна програма «Здоров'я нації», закони України «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт», «Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту», «Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті» [3].

Аналіз даних літературних джерел свідчить, що сучасна школа, з відходом від стандартизованої системи навчання, відзначає появу шкіл нового типу ліцеї, ліцеї-інтернати, гімназії, колегіуми, спеціалізовані та загальноосвітні школи тощо, які відрізняються різними умовами навчання. Діти як правило усвідомлюють необхідність в руховій активності але, як свідчать результати наукових досліджень висока рухова активність, в тому числі регулярні заняття фізичною культурою і спортом, притаманні лише 10-15% сучасної популяції школярів. Для переважної більшості учнів загальноосвітніх шкіл рухова активність знаходиться на рівні дорослої людини [6].

Тому не варто забувати про немало важливий аспект у навчально-виховному процесі, а саме виховання позитивного ставлення учнів до фізичного виховання та спорту особливої зацікавленості викликає питання ставлення до фізичного виховання учнів сучасних спеціалізованих шкіл, гімназій, колегіумів, ліцеїв, для яких характерні надмірні навчальні навантаження, та недостатня рухова активність.

Починаючи з середини 90-х початку двохтисячних років у більшості країн Європи відбулося реформування середньої та вищої освіти, яке передбачало модернізацію системи фізичного виховання молоді. Необхідність реформування шкільної освіти в європейських країнах була обумовлена такими причинами, як: невідповідність змісту шкільного навчання сучасним вимогам суспільства; відсутність єдності між змістом освіти та потребами, інтересами, бажаннями молоді; педагогічний консерватизм, низька ефективність індивідуального підходу до учнів з боку педагогів в навчальному процесі в школах [8].

Сучасний стан фізичного виховання в нашій країні вимагає об'єктивного аналізу існуючих умов, форм, систем, концепцій розвитку в європейському і світовому просторі. Такий підхід створює можливість врахування існуючих позитивних тенденцій, потенціалу і також недоліків організації фізичного виховання старшокласників в інших країнах.

Дослідження виконується згідно із Зведеним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011 – 2015 рр. тема 3.1. «Вдосконалення програмно-нормативних засад фізичного виховання в навчальних закладах» № державної реєстрації 0111U001733.

Мета публікації полягає у вивченні особливостей організації процесу фізичного виховання старшокласників і навчального процесу взагалі в навчальних

закладах різних країн.

Методи дослідження. Аналіз, синтез та узагальнення науково-методичної літератури, нормативних і програмно-методичних документів у сфері фізичного виховання й інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

Результати досліджень та їх обговорення. Аналізуючи організацію навчально-виховного процесу із фізичної культури урочного типу та позаурочною фізкультурно-оздоровчою роботою в загальноосвітніх навчальних закладах нашої країни, він відбувається відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2005 № 458 «Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в дошкільних, загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладах України». Відповідно до листа МОН від 01.07.2014 №1/9-343 «Про організацію навчально-виховного процесу у загальноосвітніх навчальних закладах і вивчення базових дисциплін в основній школі» на 2014/2015 навчальний рік з вивчення предмету «Фізична культура» в інваріантній складовій для 10-11 класів передбачено вивчення 2-3 модулі, на які відводяться 2 години на тиждень, а для 10-11 класів спортивного та військово-спортивного профілів – 5 годин на тиждень [4].

В порівнянні з сусідніми країнами, а саме у Польщі, ще у 1996 році, парламент прийняв Закон про фізичну культуру, який передбачає поступове збільшення уроків з фізичного виховання (до п'яти на тиждень) у всіх типах шкіл. В розкладі уроків планується 3 години фізичного виховання, а інші – 2 години, які є також обов'язковими, проводяться з учнями у позаурочний час (друга половина навчального дня). Зміст занять залежить від можливостей спортивної бази школи, географічних та кліматичних умов даного регіону, інтересів учнів, професійної підготовленості вчителя фізичного виховання. Кожен учень сам обирає заняття, які він буде відвідувати у другій половині навчального дня. Ці заняття можуть бути у вигляді рекреаційних; рухливих і спортивних ігор; корегуючої гімнастики та лікувальної фізичної культури; плавання, аеробіки, художньої або спортивної гімнастики, туризму та ін. Так, в Польщі Міністерством народної освіти було визначено базовий мінімум з предмету «Фізичне виховання», до якого додається «шкільний компонент», який опрацьовує сам вчитель складаючи авторську частину програми. Для цього Міністерством народної освіти щороку пропонується 6-8 програм педагогів з різних регіонів Польщі [8].

Головною особливістю організації навчального процесу китайських школярів є те, що учні багатьох шкіл, як правило, проводять в навчальних закладах весь робочий тиждень, повертаючись додому тільки на вихідні. Це зумовлено проживанням в мегаполісах і своєчасно потрапити кожного дня до навчального закладу учням стає проблематичним. Взагалі китайські школярі навчаються у школі 12 років. Початкова та середня школа є обов'язковими та безкоштовними, з 10 по 12 клас - старша школа є платною і тільки невелика кількість дітей з високим рівнем знань має можливість на безоплатне навчання. Окрім урочної форми занять фізичною культурою в школах присутні й інші форми занять: ранкова гімнастика, як правило це традиційні для Китаю види гімнастики – тайзі-цюань, біг навкруги фізкультурного майданчика або шкільних корпусів та ін. Причому повсякденна шкільна форма у виключно більшості шкіл – це спортивні костюми з логотипом і кольорами школи, що є дуже зручним для дітей, підтримує їх у вільному русі протягом дня (на великих перервах - тобто час після кожних двох занять - діти стрибають на скакалках, грають у настільний теніс, бігають тощо). Це підвищує рухові можливості та комфорт учнів. У другій половині дня - після перерви обід та сон - обов'язковий в усіх класах. У старшій школі навіть у післяобідній час учні навчаються, так вони мають до 14 уроків на день.

В Китаї мінімальна кількість занять фізичною культурою у школі визначається державою, проте кожна школа має відносну самостійність і право збільшувати кількість фізичного навантаження для власних вихованців. Отже, у старшій школі в розкладі можна побачити 3-4 уроки фізкультури на тиждень. У школах учні складають іспит з фізичного виховання для допуску на іспит учень не має права пропускати більш ніж третину усіх годин, відведених за рік на уроки фізкультури. Іспит є обов'язковим та розглядається як важливий для досягнення національних стандартів освіти. Оцінка з фізкультури впливає на загальний рейтинг випускників шкіл та їхню можливість вступити до бажаного вищого навчального закладу [1].

Середня освіта у Сполучених Штатах Америки триває 12 років – навчаються діти віком від 6 до 18 років. Старша школа (англ. *high school*) – 9-12 класи - останній етап середньої освіти в США. У цій школі учні мають право вільно обирати ті чи інші навчальні дисципліни. Проте для отримання диплому вони повинні виконати мінімальні вимоги, що встановлюються шкільною радою. При цьому на фізичну культуру відводиться 1-2 уроки, однак широке розмаїття секцій та високий рівень відвідуваності нівелює невелику кількість занять. Так найпоширенішими різновидами рухової активності, які пропонуються у школах США є: баскетбол, волейбол, персональний фітнес, футбол, американський футбол, бейсбол/софтбол, танці, дисковий спорт (метання тарілок фрісбі), хокей, боулінг, теніс, легка атлетика, важка атлетика, гандбол, гольф та ін.[5].

У середній старшій школі Італії (*scuole superiori*) навчаються учні у віці від 13-14 до 18-19 років. На цьому етапі перед школярами постає вибір: або продовження навчання у вищих навчальних закладах, або ж здобуття професійної підготовки. Навчальні заклади поділяються на технічні, гуманітарні та лінгвістичні. Варто відзначити, що середню старшу школу закінчують лише трохи більше половини учнів. Урок фізичної культури є обов'язковим, основною метою якого, згідно програми Міністерства освіти Італії, є досягнення оптимального фізичного розвитку, вдосконалення техніки виконання раніше вивчених вправ. Зміст дисципліни передбачає вивчення структури і правил індивідуальних і командних видів спорту, застосування основних принципів теорії та методики тренувань, ознайомлення з основами харчування при фізичній активності, проблемами допінгу у спорті.

Оцінювання з фізичної культури в Італії передбачає визначення рівнів набутих рухових умінь та розвитку фізичних якостей учнів, а також виявлення за допомогою усних та письмових тестів рівня знань з предмета «Фізична культура».

Учні італійських шкіл мають можливість відвідувати додаткові заняття з фізичної культури (максимум 6 елективних годин), на яких обирають чим займатись: плаванням, гімнастикою, заняттями на велотреці, гірськолижним спортом, спортивним орієнтуванням, волейболом, футболом, баскетболом та ін. Як правило, такі заняття проводить учитель. Інколи такі факультативні заняття проводять спортивні асоціації (у такому випадку вони є платними і здійснюються з метою пошуку талановитих спортсменів). В Італії, незважаючи на високий рівень освіти та належне матеріально-технічне забезпечення, є школи, в яких відсутні спортивні зали. Проте для учнів таких шкіл організований систематичний трансфер до спеціальних спортивних центрів, які обслуговують декілька навчальних закладів. Зазвичай такі центри окрім спортивних залів містять басейни, в яких школярі мають можливість займатися безкоштовно [9].

Висновки. На сучасному етапі розвитку українського суспільства одним із провідних напрямів діяльності держави є інтеграція України до європейського та світового освітнього простору. У зв'язку з цим особливої уваги набувають реформаційні процеси в галузі освіти, що вимагають вирішення багатьох складних проблем. У цьому контексті надзвичайно важливим є вивчення та аналіз шляхів

реформування освіти розвиненими країнами світу. Не дивлячись на загальні вимоги навчальної програми для проведення занять з фізичної культури, в більшості країн спостерігається переважно індивідуальний підхід у підборі методів та засобів фізичного виховання. Уроки фізичної культури в Польщі, Китаї, США, Італії, як і в Україні, є обов'язковими впродовж усього навчання в школі. Проте їх кількість та критерії оцінювання дещо відрізняються. Відрізняються і умови, які створюються державами для розвитку фізичного виховання. В школах інших країн, у порівнянні з вітчизняними, вагоміша роль відводиться рівню теоретичних знань учнів із предмета, що передбачає формування в школярів усвідомленого розуміння значення занять фізичними вправами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глоба Г. В. Система Фізичного виховання в школах Китаю / Г. В. Глоба. // Педагогіка психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – С. 16–19.
2. Городинський С.І. Проблеми підвищення рухової активності та розвитку умінь та навичок школярів / С. І. Городинський, Н. М. Куліш. // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр.- Луцьк 2008.- №2 С. 60–64.
3. Ковальова Н. В. Технологія проектування позакласної роботи старшокласників з фізичного виховання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. фіз. вих.: спец. 24.00.02 "фізична культура, фізичне виховання різних груп населення" / Ковальова Н. В. – Київ, 2013.
4. Лист МОН від 01.07.2014 №1/9-343 «Про організацію навчально-виховного процесу у загальноосвітніх навчальних закладах і вивчення базових дисциплін в основній школі».
5. Мандюк А. Особливості програм із фізичного виховання в системі середньої освіти США / А. Мандюк, А. Синчук. // Нова педагогічна думка. – 2013. – №4. – С. 150–153.
6. Мицкан Б. М. Фізична підготовленість учнів гімназії як показник фізіологічних резервів організму / Б. М. Мицкан, І. В. Поташнюк. // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків – 2011. – №5. – С. 88–92.
7. Неділько В.П. Стан здоров'я дітей старшого шкільного віку / В. П. Неділько, Т. М. Камінська, С. А. Руденко, Л. П. Пінчук. // Здоров'я ребенка. Київ – 2011. – №2.
8. Пасічник В. Основні напрями розвитку фізичного виховання в сучасних школах Польщі / В. Пасічник. // Молода спортивна наука України. – 2009. – №2. – С. 122–126.
9. Федоренко Є.О. Формування мотивації до спеціально організованої рухової активності старшокласників: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. фіз. вих.: спец. 24.00.02 "фізична культура, фізичне виховання різних груп населення" / Федоренко Є. О. – Дніпропетровськ, 2012. – 22 с.
10. Eid L. Physical and Sport Education in Italy / Luca Eid, Nicola Lovecchio, Marco Bussetti // Journal of Physical Education and Health. – Opole, 2012. – Vol. 1 (2). – P. 37-43.

АНОТАЦІЇ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ В РІЗНИХ КРАЇНАХ

Людмила Долженко, Михайло Перегінець

Національний університет фізичного виховання і спорту України

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

В статті представлені основні тенденції організації фізичного виховання в школах у різноманітних країнах та навчальних закладах. Що дає можливість порівняти вітчизняні та закордонні особливості організації фізичного виховання в школах.

Ключові слова: фізичне виховання, школа, система, реформа, учень, старшокласники.

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЦЕССА ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТАРШЕКЛАССНИКОВ В РАЗНЫХ СТРАНАХ

Людмила Долженко, Михаил Перегинец

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

В статье представлены основные тенденции организации физического воспитания в школах в различных странах и учебных заведениях. Что дает возможность сравнить отечественные и зарубежные особенности организации физического воспитания в школах.

Ключевые слова: физическое воспитание, школа, система, реформа, ученик, старшеклассники.

FEATURES OF PHYSICAL EDUCATION HIGH SCHOOL STUDENTS IN DIFFERENT COUNTRIES

Liudmila Dolzhenko, Michael Perehinets

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

In the article the contents and organization of physical education of pupil's in schools in different countries and various schools. What makes it possible to compare domestic and foreign methods of physical education in schools.

Key words: physical education, school, system, reform, pupil, high school students.

ОБГРУНТУВАННЯ ШКАЛИ ОЦІНКИ РІВНЯ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ ГІРНИЧОДОБУВНОГО ПРОФІЛЮ ДО ПОДАЛЬШОЇ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Юрій Доценко

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Актуальність. Підготовка студентів ВНЗ гірничодобувного профілю здійснюється на підставі освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм.

Концепція побудови вищевказаних освітніх нормативних документів узгоджена з кваліфікаційною характеристикою майбутніх фахівців гірничого напрямку.

Нормативним документом, що регулює вимоги до завдань та обов'язків, знань і кваліфікаційних вимог щодо керівників, професіоналів та фахівців вугільної промисловості, є довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Аналізуючи кількісний бік професій у вугільній промисловості, які містяться в довіднику [2], слід зазначити, що студент ВНЗ гірничодобувного профілю може обіймати посади у 108 професіях. З них, 84 посади - керівні, 14 - для професіоналів і 10 - для фахівців.

Таким чином, студент-гірник повинен опанувати не тільки теоретичними знаннями фахової підготовки, а й мати високий рівень професійної психофізичної готовності (ППФГ).

Крім того, праця у вугільній промисловості України обумовлена високим класом професійного ризику виробництва [3]. Це вказує на небезпеку і особливість умов праці працівників вугільної промисловості. Отже, знання рівня ППФГ студента-гірника дозволить не тільки адаптуватися до умов праці, а й запобігати виникненню надзвичайних ситуацій на вугледобувних підприємствах. Ігнорування урахування рівня ППФГ може призвести до безповоротних і трагічних випадків у такому високо ризикованому виробництві.

Мета роботи: обґрунтувати шкалу оцінки рівня психофізичної готовності студентів - гірників до подальшої трудової діяльності